

АМЕРИКАНСКИТЕ НОБЕЛОВИ НАГРАДИ

Йордан Тренков

[Малко статистика](#)

[Физика](#)

[Химия](#)

[Медицина или физиология](#)

[Икономика](#)

[Литература](#)

[Мир](#)

[Малко статистика](#)

В първите пет години след началото на Нобеловите награди нито един американец не е награждаван. В първите десетилетия на 20 век Германия печели основната част от наградите, 2,5 пъти повече от САЩ. След Втората световна война САЩ спечелват много повече Нобелови награди за наука и икономика от всяка друга страна.

Общият брой на раздадените Нобелови награди в периода 1901–2015 г. е **874**, спечелени от **870** индивида. Общият брой спечелили награди от американски граждани е **355**, от **353** индивиди (двама са получили по две награди). Това прави **40%** от всички награди, а в областта на науките (без литература и мир) процентът е **44 %**. Населението на САЩ е **4,5%** от световното. По слабо е присъствието в наградите за литература и мир. За сравнение от трите следващи я държави Великобритания има **125** награди, Германия – **105**, Франция – **61**. Останалите нации имат **под 30** нобелиста.

Като отношение на броя на наградите към населението подреждането между първите 4 държави е: Великобритания – **19,3** награди на 10 милиона жители, Германия – **13**, САЩ – **11**, Франция – **9,5**.

От общия брой американски лауреати **353** родените в САЩ са **257**, а неродените, но с американско гражданство – **96** (27%). По този показател САЩ се нареждат далече пред другите държави, което показва, че страната продължава да е привлекателно място за учените от цял свят.

Има още един интересен показател. Оказва се, че голям брой неамерикански граждани, получили Нобелова награда, всъщност са я заслужили, завършвайки или работейки преди и в момента на награждаване в американски университети и институти. В таблицата са данните за някои университети.

Университет	Всичко нобелисти	Американски нобелисти
Harvard University, Cambridge	69	27
University of California, Berkeley	31	23
University of Chicago, Chicago	48	18
Stanford University, Stanford	38	17
California Institute of Technology, Pasadena	17	15
Columbia University, New York	63	12
Princeton University, Princeton	18	11
Cornell University, Ithaca	26	8
Yale University, New Haven	24	8

По-нататък в текста ще срещнете имената на още десетки американски университети и научни центрове, които са дали на света носители на Нобелова награда в областта на науките.

Прави впечатление, че научните центрове в североизточните щати са основният източник на нобелисти, далече пред Калифорния и други щати. Интересна подробност е, че от родените в Америка лауреати, над 10% са завършили средното си образование в гимназии в Ню Йорк (Манхатън, Бронкс, Бруклин).

***Забележки.** Основен източник на информация е уебсайтът www.nobelprize.org. Упоменатата месторабота на лауреата е към момента на присъждане на наградата. В списъка влизат всички, които към момента на присъждане на наградата имат американско гражданство.*

Физика (93)

1907 Албърт **Майкелсън** (Albert Abraham Michelson) (1852–1931), роден в Прусия, днес Полша. За създаване на прецизен оптичен инструмент и проведени с него спектроскопични и метрологични *изследвания на скоростта на светлината*. University of Chicago, Chicago, IL.

1923 Робърт **Миликан** (Robert Andrews Millikan) (1868–1953). За работата му за определяне на *елементарния заряд на електрона*. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.

1927 Артър **Комптън** (Arthur Holly Compton) (1892–1962). Дължината на вълната на рентгеновите вълни се увеличава поради това, че падаща фотонна енергия се прехвърля върху електроните (ефект на Комптон). Това доказва, че *електромагнитното излъчване може да се представи като частици фотони*, следващи законите на механиката. University of Chicago, Chicago, IL.

1936 Карл **Андерсън** (Carl David Anderson) (1905–1991). Експериментално доказателство за съществуването на *позитрона*, положително заредена частица с маса, равна на електрона. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.

1937 Клинтън **Дейвисън** (Clinton Joseph Davisson) (1881–1958). При преминаване на електронен лъч през кристал, се наблюдава дифракция на електроните. Това доказва, че *електроните могат да се разглеждат като вълна и като частица*. Bell Labs, New York, NY.

1939 Ернест **Лорънс** (Ernest Orlando Lawrence) (1901–1958). За изобретяването на *циклотрона*, в който чрез електрическо и магнитно поле протоните се ускоряват и бомбардират атомните ядра. Резултатът е изкуствени радиоактивни елементи. University of California, Berkeley, CA.

1943 Ото **Щерн** (Otto Stern) (1888–1969), роден в Германия, днес Полша. За развитието на метода на молекулярните снопове и откритието и измерването на *магнитния момент на протона*. Carnegie Institute of Technology, Pittsburgh, PA.

1944 Изидор **Раби** (Isidor Isaac Rabi) (1898–1988), роден в Австро-Унгария, днес Полша. За резонансен мегод за изследване на магнитните свойства на атомните ядра. Това води до създаването на метода на *ядрения магнитен резонанс*. Columbia University, New York, NY.

1946 Пърси **Бриджман** (Percy Williams Bridgman) (1882–1961). Създаване на апаратура за *свръхвисоки налягания* и откритията, които прави в областта на физиката на високите налягания. Harvard University, Cambridge, MA.

1952 Феликс **Блох** (Felix Bloch) (1905–1983), роден в Швейцария. Разработва нови методи за прецизно *ядрено-магнитно измерване*. Stanford University, Stanford, CA.

1952 Едуард **Пърсел** (Edward Mills Purcell) (1912–1997). Разработва нови методи за прецизно *ядрено-магнитно измерване*. Harvard University, Cambridge, MA.

1955 Уилис **Лам** (Willis Eugene Lamb) (1913–2008). За открития по структурата на *спектъра на водорода* (изместване на Лам). Stanford University, Stanford, CA.

1955 Поликарп **Куш** (Polykarp Kusch) (1911–1993), роден в Германия. За определянето на *магнитния момент на електроните* в квантовата електродинамика. Columbia University, New York, NY.

1956 Джон **Бардийн** (John Bardeen) (1908–1991). За изследвания в областта на полупроводниковата електроника и *откритието на транзистора*. През 1972 г. получава втора Нобелова награда за теорията на свръхпроводимостта. University of Illinois, Urbana, IL.

1956 Уолтър **Братейн** (Walter Houser Brattain) (1902–1987), роден в Китай. За изследвания в областта на полупроводниковата електроника и *откритието на транзистора*. Bell Labs, Murray Hill, NJ.

1956 Уилям **Шокли** (William Bradford Shockley) (1910–1989), роден в Великобритания. За изследвания в областта на полупроводниковата електроника и *откритието на транзистора*. Semiconductor Laboratory of Beckman Instruments, Inc., Mountain View, CA.

1957 Джъннин **Ян** (Chen Ning Yang) (1922–), роден в Китай. За принос в областта на *елементарните частици и слабите взаимодействия* в ядрената физика. Institute for Advanced Study, Princeton, NJ.

1957 Джъндао **Ли** (Tsung-Dao (T.D.) Lee) (1926–), роден в Китай. За принос в областта на *елементарните частици и слабите взаимодействия* в ядрената физика. Columbia University, New York, NY.

1959 Емилио **Сегре** (Emilio Gino Segrè) (1905–1989), роден в Италия. За откритието на античастицата *антипротон*. University of California, Berkeley, CA.

1959 Оуен **Чембърлейн** (Owen Chamberlain) (1920–2006). За откритието на античастицата *антипротон*. University of California, Berkeley, CA.

1960 Доналд **Глейзър** (Donald Arthur Glaser) (1926–2013). За изобретяването на *мехурчестата камера*. University of California, Berkeley, CA.

1961 Роберт **Хофщетер** (Robert Hofstadter) (1915–1990). За изследвания на *разсейване на електроните от атомни ядра* и свързаните с тях открития в областта на вътрешната структура на атомното ядро. Stanford University, Stanford, CA.

1963 Юджин **Уигнър** (Вигнер) (Eugene Paul Wigner) (1902–1995), роден в Австро-Унгария, днес Унгария. За приноса в теорията на атомното ядро и елементарните частици чрез откритието и приложението на *принципите на фундаменталната симетрия* в квантовата механика. Princeton University, Princeton, NJ.

1963 Мария **Гьоперт-Майер** (Maria Goeppert Mayer) (1906–1972), родена в Германия, днес Полша. За разработката на *слоестия модел на атома*, при който частиците на ядрото са групирани в слоеве с различни енергийни нива. University of California, La Jolla, CA.

1964 Чарлз **Таунс** (Charles Hard Townes) (1915–2015). За принос в квантовата електроника и разработката на осцилатори и усилватели, базирани на принципа на *мазера-лазера*. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.

1965 Ричард **Файнман** (Richard P. Feynman) (1918–1988). За фундаментален принос в *квантовата електродинамика и физиката на елементарните частици*. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.

1965 Джулиан **Швингър** (Julian Schwinger) (1918–1994). За фундаментален принос в *квантовата електродинамика и физиката на елементарните частици*. Harvard University, Cambridge, MA.

1967 Ханс **Бете** (Hans Albrecht Bethe) (1906–2005), роден в Германия, днес Франция. За принос към теорията на *ядрения синтез*, включително генерирането на енергия в звездите. Cornell University, Ithaca, NY.

1968 Луис **Алварес** (Luis Walter Alvarez) (1911–1988). За принос във физиката на елементарните частици и разработката на *мехурчестите камери*, предназначени за регистриране и изследване на елементарни частици с кратък живот. University of California, Berkeley, CA.

- 1969** Мъри Гел-Ман (Murray Gell-Mann) (1929–). За открития, свързани с *класификацията на елементарните частици* и взаимодействието им. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 1972** Джон Бардийн (John Bardeen) (1908–1991). За разработка на *теорията за свръхпроводимостта*, при която съпротивлението на материала на тока изчезва, наречена BCS по имената Bardeen, Cooper и Schrieffer. University of Illinois, Urbana, IL, Bell Labs. Това е втора Нобелова награда след тази от 1956 г. за транзистора.
- 1972** Лион Купър (Leon Neil Cooper) (1930–). За разработка на *теорията за свръхпроводимостта*, при която съпротивлението на материала на тока изчезва, наречена BCS по имената Bardeen, Cooper и Schrieffer. Brown University, Providence, RI.
- 1972** Джон Шрифър (John Robert Schrieffer) (1931–). За разработка на *теорията за свръхпроводимостта*, при която съпротивлението на материала на тока изчезва, наречена BCS по имената Bardeen, Cooper и Schrieffer. University of Pennsylvania, Philadelphia, PA.
- 1973** Ивар Йевер (Ivar Giaever) (1929–), роден в Норвегия. За експерименталното откритие на *ефекта на тунелиране на електроните* в полупроводници и свръхпроводници. General Electric Company, Schenectady, NY.
- 1975** Джеймс Рейнуотър (Leo James Rainwater) (1917–1986). За теорията за *асиметричната геометрия на някои атомни ядра*. Columbia University, New York, NY.
- 1975** Бен Мотелсон (Ben Roy Mottelson) (1926–). За теорията за *асиметричната геометрия на някои атомни ядра*. Nordita, Copenhagen, Denmark.
- 1976** Бъртън Рихтер (Burton Richter) (1931–). За откриването на *нова тежка елементарна частица*, наречена "J/Psi". Stanford Linear Accelerator Center, Stanford, CA.
- 1976** Самюел Тинг (Samuel Chao Chung Ting) (1936–). За откриването на *нова тежка елементарна частица*, наречена "J/Psi". Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 1977** Джон ван Флек (John Hasbrouck van Vleck) (1899–1980). За фундаменталните теоретични изследвания на *електронните структура на магнитните и неподредените системи*. Harvard University, Cambridge, MA.
- 1977** Филип Андерсън (Philip Warren Anderson) (1923–). За фундаменталните теоретични изследвания на *електронните структура на магнитните и неподредените системи*. Bell Labs, Murray Hill, NJ.
- 1978** Арно Пензиас (Arno Allan Penzias) (1933–), роден в Германия. За откриването на *космическото микровълново фоново излъчване* (реликтов излъчване), доказателство за Теорията на Големия взрив. Bell Labs, Holmdel, NJ.
- 1978** Робърт Уилсън (Robert Woodrow Wilson) (1936–). За откриването на *космическото микровълново фоново излъчване* (реликтов излъчване), доказателство за Теорията на Големия взрив. Bell Labs, Holmdel, NJ.
- 1979** Шелдън Глашоу (Sheldon Lee Glashow) (1932–). За теорията на *електрослабото взаимодействие* (обединено електромагнитно и слабо взаимодействия) между елементарни частици. Harvard University, Lyman Laboratory, Cambridge, MA.
- 1979** Стивън Уайнбърг (Steven Weinberg) (1933–). За теорията на *електрослабото взаимодействие* (обединено електромагнитно и слабо взаимодействия) между елементарни частици. Harvard University, Cambridge, MA.

- 1980** Джеймс **Кронин** (James Watson Cronin) (1931–). За откритието на асиметрия в поведението на *неутралния К-мезон и неговата античастица*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1980** Вал **Фич** (Val Logsdon Fitch) (1923–2015). За откритието на асиметрия в поведението на *неутралния К-мезон и неговата античастица*. Princeton University, Princeton, NJ.
- 1981** Артър **Шолоу** (Arthur Leonard Schawlow) (1921–1999). За принос в *лазерната спектроскопия*. Stanford University, Stanford, CA.
- 1981** Николас **Блумберген** (Nicolaas Bloembergen) (1920–), роден в Холандия. За принос в *лазерната спектроскопия*. Harvard University, Cambridge, MA.
- 1982** Кенет **Уилсън** (Kenneth G. Wilson) (1936–2013). За *теорията на фазовите преходи* в среди, при които се отчита взаимодействието между всяка частица с околните ѝ. Cornell University, Ithaca, NY.
- 1983** Субраманиан **Чандрасекар** (Subramanyan Chandrasekhar) (1910–1995), роден в Индия, днес Пакистан. За теоретичните проучвания на физическите процеси, свързани със *структурата и еволюцията на звездите*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1983** Уилям **Фаулър** (William Alfred Fowler) (1911–1995). За теоретичните и експериментални проучвания на ядрените реакции при *формирането на химичните елементи във Вселената*. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 1988** Мелвин **Шварц** (Melvin Schwartz) (1932–2006). За откриването на *мюонното неутрино*, частица с 200 пъти по-голяма маса от електрона. Digital Pathways, Inc., Mountain View, CA.
- 1988** Джек **Стайнбъргър** (Jack Steinberger) (1921–), роден в Германия. За откриването на *мюонното неутрино*, частица с 200 пъти по-голяма маса от електрона. CERN, Geneva, Switzerland.
- 1988** Лион **Ледърман** (Leon M. Lederman) (1922–). За откриването на *мюонното неутрино*, частица с 200 пъти по-голяма маса от електрона. Fermi National Accelerator Laboratory, Batavia, IL.
- 1989** Ханс **Демелт** (Hans G. Dehmelt) (1922–), роден в Германия. За разработената техника на *йонен капан*. University of Washington, Seattle, WA.
- 1989** Норман **Рамзи** (Norman F. Ramsey) (1915–2011). За изобретяването на *метода на разделените осцилиращи полета*, чието приложение е в водородния мазер и други атомни часовници. Harvard University, Cambridge, MA.
- 1990** Джеръм **Фридман** (Jerome I. Friedman) (1930–). За експерименталното доказателство на *вътрешната структура на протоните и неутроните*, състояща се от кварки. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 1990** Хенри **Кендъл** (Henry W. Kendall) (1926–1999). За експерименталното доказателство на *вътрешната структура на протоните и неутроните*, състояща се от кварки. Wakulla Springs State Park, FL.
- 1993** Джоузеф **Тейлър** (Joseph H. Taylor Jr.) (1941–). За откриването на първия *двоен пулсар*, с което се отварят нови възможности за изследване на гравитацията. Princeton University, Princeton, NJ.
- 1993** Ръсел **Хълс** (Russell A. Hulse) (1950–). За откриването на първия *двоен пулсар*, с което се отварят нови възможности за изследване на гравитацията. Princeton University, Princeton, NJ.
- 1994** Клифърд **Шул** (Clifford G. Shull) (1915–2001). За принос при изследване на физиката на *кондензираната материя* и по-специално чрез техника за дифракция на неутрони. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.

- 1995** Мартин **Пърл** (Martin L. Perl) (1927–2014). За откритието на частицата *тау-лептон* от трето поколение. Stanford University, Stanford, CA.
- 1995** Фредерик **Рейнс** (Frederick Reines) (1918–1998). За експерименталното потвърждение на съществуването на частицата *неутрино*. University of California, Irvine, CA.
- 1996** Дъглас **Ошероф** (Douglas D. Osheroff) (1945–). За откритието на *свръхфлуидното състояние на хелий-3* (изотоп на хелия). Stanford University, Stanford, CA.
- 1996** Робърт **Ричардсън** (Robert C. Richardson) (1937–2013). За откритието на *свръхфлуидното състояние на хелий-3* (изотоп на хелия). Cornell University, Ithaca, NY.
- 1996** Дейвид **Лий** (David M. Lee) (1931–). За откритието на *свръхфлуидното състояние на хелий-3* (изотоп на хелия). Cornell University, Ithaca, NY.
- 1997** Стивън **Чу** (Steven Chu) (1948–). За създаване на *метод на охлаждане и улавяне на атоми* с лазерна светлина. Stanford University, Stanford, CA.
- 1997** Уилям **Филипс** (William D. Phillips) (1948–). За създаване на *метод на охлаждане и улавяне на атоми* с лазерна светлина. National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.
- 1998** Робърт **Лафлин** (Robert B. Laughlin) (1950–). За откритието на нова форма на квантов флуид, в който *електроните имат дробен електрически заряд* (дробен квантов ефект на Хол). Stanford University, Stanford, CA.
- 1998** Даниъл **Ци** (Daniel C. Tsui) (1939–), роден в Китай. За откритието на нова форма на квантов флуид, в който *електроните имат дробен електрически заряд* (дробен квантов ефект на Хол). Princeton University, Princeton, NJ.
- 2000** Джак **Килби** (Jack S. Kilby) (1923–2005). За изобретяването на *полупроводниковата интегрална схема*, основата на съвременната микроелектроника. Texas Instruments, Dallas, TX.
- 2001** Карл **Уиман** (Carl E. Wieman) (1951–). За получаване на *кондензацията на Бозе-Айнщайн* в разреждени газове от атоми на алкални елементи и за ранните фундаментални изследвания на свойствата на кондензатите. University of Colorado, JILA, Boulder, CO.
- 2001** Ерик **Корнел** (Eric A. Cornell) (1961–). За получаване на *кондензацията на Бозе-Айнщайн* в разреждени газове от атоми на алкални елементи и за ранните фундаментални изследвания на свойствата на кондензатите. University of Colorado, JILA, Boulder, CO.
- 2002** Рикардо **Джакони** (Riccardo Giacconi) (1931–), роден в Италия. За изследвания в астрофизиката и по-специално *откриването на космическите ренгенови източници*. Associated Universities Inc., Washington, DC.
- 2002** Реймънд **Дейвис** (Raymond Davis Jr.) (1914–2006). За изследвания в астрофизиката и по-специално откриването на *космическото неутрино* (неутринова астрономия). University of Pennsylvania, Philadelphia, PA.
- 2003** Алексей **Абрикосов** (Alexei A. Abrikosov) (1928–), роден в СССР, днес Русия. За принос в *теорията на свръхпроводниците и свръхфлуидите*. Argonne National Laboratory, Argonne, IL.
- 2003** Сър Антъни **Легет** (Anthony J. Leggett) (1938–), роден в Великобритания. За принос в *теорията на свръхпроводниците и свръхфлуидите*. University of Illinois, Urbana, IL.

- 2004 Дейвид Грос** (David J. Gross) (1941–). За откриването на *асимптотичната свобода* в теорията за силното ядрено взаимодействие. University of California, Kavli Institute for Theoretical Physics, Santa Barbara, CA.
- 2004 Хю Полицер** (Hugh David Politzer) (1949–). За откриването на *асимптотичната свобода* в теорията за силното ядрено взаимодействие. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 2004 Франк Уилчек** (Frank Wilczek) (1951–). За откриването на *асимптотичната свобода* в теорията за силното ядрено взаимодействие. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 2005 Рой Глаубер** (Roy J. Glauber) (1925–). За принос в квантовата теория на *оптичната кохерентност* (квантовата оптика). Harvard University, Cambridge, MA.
- 2005 Джон Хол** (John L. Hall) (1934–). За развитието на прецизната *лазерна спектроскопия*, включително създаването на оптичния квантов синтезатор. University of Colorado, JILA, Boulder, CO, National Institute of Standards and Technology, Boulder, CO.
- 2006 Джон Мадър** (John C. Mather) (1946–). За откритието на анизотропията на *космическото микровълново фоново лъчение* (реликтовото излъчване). Goddard Space Flight Center, Greenbelt, MD.
- 2006 Джордж Смут** (George F. Smoot) (1945–). За откритието на анизотропията на *космическото микровълново фоново лъчение* (реликтовото излъчване). University of California, Berkeley, CA.
- 2008 Ёичиро Намбу** (Yoichiro Nambu) (1921–2015). За изследването на *спонтанното нарушение на симетрията* във физиката на елементарните частици. Enrico Fermi Institute, University of Chicago, Chicago, IL.
- 2009 Уилард Бойл** (Willard S. Boyle) (1924–2011), роден в Канада. За изобретяването на полупроводниковия *прибор CCD* (Charge-Coupled Device, зарядно-свързан прибор), използван дълги години в цифровите камери. Bell Laboratories, Murray Hill, NJ.
- 2009 Джордж Смит** (George E. Smith) (1930–). За изобретяването на полупроводниковия *прибор CCD* (Charge-Coupled Device, зарядно-свързан прибор), използван дълги години в цифровите камери. Bell Laboratories, Murray Hill, NJ.
- 2009 Чарлз Као** (Charles Kuen Kao) (1933–), роден в Китай. За фундаменталните постижения в областта на *преноса на светлина през оптично влакно* за целите на оптичните комуникации. Standard Telecommunication Laboratories, Harlow, United Kingdom, Chinese University of Hong Kong, China.
- 2011 Сол Пърлмутър** (Saul Perlmutter) (1959–). За откриването на *ускоряващото се разширяване на Вселената* чрез наблюдаване на отдалечени свръхнови звезди. Lawrence Berkeley National Laboratory, Berkeley, CA, University of California, Berkeley, CA.
- 2011 Адам Рис** (Adam G. Riess) (1969–). За откриването на *ускоряващото се разширяване на Вселената* чрез наблюдаване на отдалечени свръхнови звезди. Johns Hopkins University, Baltimore, MD, Space Telescope Science Institute, Baltimore, MD.
- 2011 Брайън Шмит** (Brian P. Schmidt) (1967–). За откриването на *ускоряващото се разширяване на Вселената* чрез наблюдаване на отдалечени свръхнови звезди. Australian National University, Weston Creek, Australia.
- 2012 Дейвид Уайнленд** (David J. Wineland) (1944–). За нови експериментални методи за измерване и манипулиране на *индивидуални квантови системи*, което е принос в разработката на квантовите компютри. National Institute of Standards and Technology, University of Colorado, Boulder, CO.

2014 Шуджи **Накамура** (Shuji Nakamura) (1954–). За изобретяването на *сини светодиоди*, с което се открива пътят за създаване на ефективни енергоспестяващи източници на бяла светлина. University of California, Santa Barbara, CA.

Химия (72)

1914 Теодор **Ричардс** (Theodore William Richards) (1868–1928). За точното определяне на *атомната маса на голям брой химически елементи* (физикохимия). Harvard University, Cambridge, MA.

1932 Ървинг **Лангмюр** (Irving Langmuir) (1881–1957). За изследвания в областта на *физикохимията на повърхностите* (физикохимия). General Electric Company, Schenectady, NY.

1934 Харолд **Юри** (Harold Clayton Urey) (1893–1981). За откриването на *тежкия водород* (физикохимия). Columbia University, New York, NY.

1946 Джон **Нортроп** (John Howard Northrop) (1891–1987). За отделяне в чиста форма на *ензими и вирусни протеини* (биохимия). Rockefeller Institute for Medical Research, Princeton, NJ.

1946 Уендъл **Стенли** (Wendell Meredith Stanley) (1904–1971). За отделяне в чиста форма на *ензими и вирусни протеини* (биохимия). Rockefeller Institute for Medical Research, Princeton, NJ.

1946 Джеймс **Съмнер** (James Batcheller Sumner) (1887–1955). За откритието, че *ензимите могат да кристализират* (биохимия). Cornell University, Ithaca, NY.

1949 Уилям **Джиок** (William Francis Giaque) (1895–1982). University of California, Berkeley, CA. За принос в областта на химическата термодинамика и по-специално *поведението на материята при температури, близки до абсолютната нула* (физикохимия). University of California, Berkeley, CA.

1951 Глен **Сиборг** (Glenn Theodore Seaborg) (1912–1999). За откритието в *химията на трансурановите елементи* (ядрена химия). University of California, Berkeley, CA.

1951 Едвин **Матисън Макмилън** (Edwin Mattison McMillan) (1907–1991). За откритието в *химията на трансурановите елементи* (ядрена химия). University of California, Berkeley, CA.

1954 Лайнъс **Полинг** (Linus Carl Pauling) (1901–1994). За проучвания на естеството на химическата връзка и приложението му при изясняване *структурата на сложни молекули* (теоретична химия). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA. Втора Нобелова награда за мир в 1962 г.

1955 Винсент **Дю Виньо** (Vincent du Vigneaud) (1901–1978). За работата му с биохимически важни серни съединения и по-специално за *синтеза на пептидният хормон* (биохимия). Cornell University, Ithaca, NY.

1960 Уилард **Либи** (Willard Frank Libby) (1908–1980). За метода за *определяне на възрастта на образци чрез карбон-14* в археологията, геологията и други науки (ядрена химия). University of California, Los Angeles, CA.

1961 Мелвин **Калвин** (Melvin Calvin) (1911–1997). За изследванията на *асимиляцията на въглеродния двуокис в растенията* (биохимия). University of California, Berkeley, CA.

1965 Робърт **Удуърд** (Robert Burns Woodward) (1917–1979). За изключителен принос в *органичния синтез* (органична химия). Harvard University, Cambridge, MA.

1966 Робърт **Мъликен** (Robert S. Mulliken) (1896–1986). За основополагащата работа върху *химичните връзки и електронната структура на молекулите* с помощта на молекулния орбитален метод (теоретична химия). University of Chicago, Chicago, IL.

1968 Ларс **Онсагер** (Lars Onsager) (1903–1976), роден в Норвегия. За откритието на реципрочните връзки, които са основата на *термодинамиката на обратимите процеси* (физикохимия). Yale University, New Haven, CT.

1972 Кристиан **Анфинсен** (Christian B. Anfinsen) (1916–1995). За откритието на *първичната структура на рибонуклеазата* и възможността да се създаде протеинова молекула по синтетичен път (биохимия). National Institutes of Health, Bethesda, MD.

1972 Станфорд **Мур** (Stanford Moore) (1913–1982). За изследване на връзката между химическата структура и катализиращата активност на *рибонуклеазната молекула* (биохимия). Rockefeller University, New York, NY.

1972 Уилям **Стайн** (William H. Stein) (1911–1980). За изследване на връзката между химическата структура и катализиращата активност на *рибонуклеазната молекула* (биохимия). Rockefeller University, New York, NY.

1974 Пол **Флори** (Paul J. Flory) (1910–1985). За фундаментални теоретични и експериментални постижения във *физикохимията на макромолекулите* (полимерна химия). Stanford University, Stanford, CA.

1976 Уилям **Липскомб** (William N. Lipscomb) (1919–2011). За изследване *структурата на бораните* (съединения на бор и водород) (теоретична химия). Harvard University, Cambridge, MA.

1979 Хърбърт **Браун** (Herbert C. Brown) (1912–2004), роден във Великобритания. За използване при органичния синтез на съединения с *бор и фосфор във важни реагенти* (органична химия). Purdue University, West Lafayette, IN.

1980 Пол **Берг** (Paul Berg) (1926–). За фундаментални изследвания на *биохимията на нуклеиновите киселини* (биохимия). Stanford University, Stanford, CA.

1980 Уолтер **Гилберт** (Walter Gilbert) (1932–). За принос в определяне на основните *секвенции в нуклеиновите киселини* (биохимия). Harvard University, Biological Laboratories, Cambridge, MA.

1981 Роалд **Хофман** (Roald Hoffmann) (1937–), роден в Полша, днес Украйна. За разработка на *теория за протичането на химическите реакции* (теоретична химия). Cornell University, Ithaca, NY.

1983 Хенри **Таубе** (Henry Taube) (1915–2005), роден в Канада. За работата относно *механизмите на реакцията с пренос на електрони*, по-специално в метални комплекси (неорганична химия). Stanford University, Stanford, CA.

1984 Роберт **Мерифилд** (Robert Bruce Merrifield) (1921–2006). За създаване на методология за *химически синтез на твърди матрици* (биохимия). Rockefeller University, New York, NY.

1985 Джеръм **Карл** (Jerome Karle) (1918–2013). За *директен анализ на кристални структури* с помощта на рентгеноструктурен анализ (физикохимия). US Naval Research Laboratory, Washington, DC.

1985 Херберт **Хауптман** (Herbert A. Hauptman) (1917–2011). За *директен анализ на кристални структури* чрез рентгеноструктурен анализ (физикохимия). The Medical Foundation of Buffalo, Buffalo, NY

1986 Юан **Ли** (Yuan T. Lee) (1936–), роден в Тайван, днес Китай. За принос в изследванията на *динамиката на елементарните химически процеси* (физикохимия). University of California, Berkeley, CA.

1986 Дъдли **Хершбах** (Dudley R. Herschbach) (1932–). За принос в изследванията на *динамиката на елементарните химически процеси* (физикохимия). Harvard University, Cambridge, MA.

- 1987** Чарлз Педерсен (Charles J. Pedersen) (1904–1989), роден в Корея. За разработка и използване на *молекули със структурно-специфични взаимодействия с висока селективност* (супрамолекулярна химия). Du Pont, Wilmington, DE.
- 1987** Доналд Крам (Donald J. Cram) (1919–2001). За разработка и използване на *молекули със структурно-специфични взаимодействия с висока селективност* (супрамолекулярна химия). University of California, Los Angeles, CA.
- 1989** Сидни Алтмен (Sidney Altman) (1939–), роден в Канада. За откритието на *катализиращите свойства на рибонуклеиновите киселини* (биохимия). Yale University, New Haven, CT.
- 1989** Томас Чек (Thomas R. Cech) (1947–). За откритието на *катализиращите свойства на рибонуклеиновите киселини* (биохимия). University of Colorado, Boulder, CO.
- 1990** Елиъс Кори (Elias James Corey) (1928–). За развитието на теорията и методологията на *органичния синтез* (органична химия). Harvard University, Cambridge, MA.
- 1992** Рудолф Маркус (Rudolph A. Marcus) (1923–), роден в Канада. За принос към *теорията за реакциите на електронния пренос* в химическите системи. California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 1993** Кари Мулис (Kary B. Mullis) (1944–). За откритието на метода на *полимеразна верижна реакция* (PCR) (биохимия).
- 1994** Джордж Ола (George A. Olah) (1927–), роден в Унгария. За създаване и реактивност на *карбокатиони чрез суперкиселини* (органична химия). University of Southern California, Los Angeles, CA.
- 1995** Марио Молина (Mario J. Molina) (1943–), роден в Мексико. За изследвания на *озоновите дупки* (атмосферна химия). Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 1995** Франк Роуланд (Frank Sherwood Rowland) (1927–2012). За изследвания на *озоновите дупки* (атмосферна химия). University of California, Irvine, CA.
- 1996** Роберт Кърл (Robert F. Curl Jr.) (1933–). За откритието на *фулерените* (нова въглеродна форма) (органична химия, нанотехнологии). Rice University, Houston, TX.
- 1996** Ричард Смоли (Richard E. Smalley) (1943–2005). За откритието на *фулерените* (нова въглеродна форма) (органична химия, нанотехнологии). Rice University, Houston, TX.
- 1997** Пол Бойър (Paul D. Boyer) (1918–). За изясняване на *ензимния характер на синтеза на аденозинтрифосфата* (биохимия). University of California, Los Angeles, CA.
- 1998** Валтер Кон (Walter Kohn) (1923–), роден в Австрия. За развитието на *теорията на функционала на плътността* (теоретична химия). University of California, Santa Barbara, CA.
- 1999** Ахмед Зеуаил (Ahmed H. Zewail) (1946–), роден в Египет. За изследвания на *преходните състояния на химическите реакции с ултраскоростна лазерна техника* (фемтохимия) California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 2000** Алан Макдиармид (Alan G. MacDiarmid) (1927–2007), роден в Нова Зеландия. За откритие и синтезиране на *електропроводими полимери* (физикохимия). University of Pennsylvania, Philadelphia, PA.
- 2000** Алан Хигер (Alan J. Heeger) (1936–). За откритие и синтезиране на *електропроводими полимери* (физикохимия). University of California, Santa Barbara, CA.

- 2001** Бари **Шарплес** (Barry Sharpless) (1941–). За създаване на *хирални катализатори на окислително-възстановителните реакции* (фармация, органична химия). The Scripps Research Institute, La Jolla, CA.
- 2001** Уилям **Ноулс** (William S. Knowles) (1917–2012). За създаване на *хирални катализатори на окислително-възстановителните реакции* (фармация, органична химия).
- 2002** Джон **Фен** (John B. Fenn) (1917–2010). За създаване на мас-спектрометричен метод на изследване на биологичните макромолекули, по-специално *метод на електроспрейна йонизация* (физикохимия). Virginia Commonwealth University, Richmond, VA.
- 2003** Питър **Агре** (Peter Agre) (1949–). За откритието на *аквапорините* (водните канали) (биохимия). Johns Hopkins University School of Medicine, Baltimore, MD.
- 2003** Родерик **Маккинън** (Roderick MacKinnon) (1956–). За откритието на *йонните канали* (биохимия). Rockefeller University, New York, NY.
- 2004** Ъруин **Роуз** (Irwin Rose) (1926–2015). За откритието на *зависимото от убиквитин* (протеин със сигнални функции) *разграждане на протеини* (биохимия). University of California, Irvine, CA.
- 2005** Робърт **Гръбс** (Robert H. Grubbs) (1942–). За развитието на *метода на метатезис в органичния синтез* (органична химия). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 2005** Ричард **Шрок** (Richard R. Schrock) (1945–). За развитието на метода на *метатезис в органичния синтез* (органична химия). Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 2006** Роджър **Корнберг** (Roger D. Kornberg) (1947–). За изследвания на *молекулярната основа на еукариотните транскрипции* (биохимия). Stanford University, Stanford, CA.
- 2008** Мартин **Чалфи** (Martin Chalfie) (1947–). За откритието и използването на *зелен флуоресцентен протеин* (биохимия). Columbia University, New York, NY.
- 2008** Роджър **Цян** (Roger Y. Tsien) (1952–). За откритието и използването на *зелен флуоресцентен протеин* (биохимия). University of California, San Diego, CA, Howard Hughes Medical Institute.
- 2008** Осаму **Шимомура** (Osamu Shimomura) (1928–). За откритието и използването на *зелен флуоресцентен протеин* (биохимия). Marine Biological Laboratory, Woods Hole, MA, Boston University Medical School, протеин MA.
- 2009** Венкатраман **Рамакришнан** (Venkatraman Ramakrishn) (1952–), роден в Индия. За изследване на структурата и функциите на *клетъчните рибозоми* (биохимия). MRC Laboratory of Molecular Biology, Cambridge, United Kingdom.
- 2009** Томас **Стейц** (Thomas A. Steitz) (1940–). За изследване на структурата и функциите на *клетъчните рибозоми* (биохимия). Yale University, New Haven, CT.
- 2010** Ричард **Хек** (Richard F. Heck) (1931–2015). За откритието на реакцията на Хек (*съединения в органичния синтез, катализирани с паладий*). University of Delaware.
- 2012** Брайън **Кобилка** (Brian K. Kobilka) (1955–). За изследвания на *рецептори, свързани с G-протеини* (биохимия). Stanford University School of Medicine, Stanford, CA.
- 2012** Робърт **Лефковиц** (Robert J. Lefkowitz) (1943–). За изследвания на *рецептори, свързани с G-протеини* (биохимия). Howard Hughes Medical Institute, Duke University Medical Center, Durham, NC.

2013 Мартин Карплус (Martin Karplus) (1930–), роден в Австрия. За *компютърно моделиране на сложни химически системи* (теоретична химия). Université de Strasbourg, Strasbourg, France, Harvard University, Cambridge, MA.

2013 Майкъл Левит (Michael Levitt) (1947–), роден в Южна Африка. За *компютърно моделиране на сложни химически системи* (теоретична химия). Stanford University School of Medicine, Stanford, CA.

2013 Арие Уоршел (Arieh Warshel) (1940–), роден в Израел. За *компютърно моделиране на сложни химически системи* (теоретична химия). University of Southern California, Los Angeles, CA.

2014 Ерик Бетциг (Eric Betzig) (1960–). За създаване на *флуоросцентна микроскопия с високо разделение* (физикохимия). Janelia Research Campus, Howard Hughes Medical Institute, Ashburn, VA.

2014 Уилям Мърнър (William E. Moerner) (1953–). За създаване на *флуоросцентна микроскопия с високо разделение* (физикохимия). Stanford University, Stanford, CA.

2015 Пол Модрич (Paul Modrich) (1946–). За изследванията на механизма на *възстановяване на молекулите на ДНК*. Howard Hughes Medical Institute, Durham, NC, Duke University School of Medicine, Durham, NC.

2015 Азиз Санджар (Aziz Sancar) (1946–), роден в Турция. За изследванията на механизма на *възстановяване на молекулите на ДНК*. University of North Carolina, Chapel Hill, NC.

Медицина и физиология (98)

1933 Томас Морган (Thomas Hunt Morgan) (1866–1945). За откритието на *връзката между хромозомите и наследствеността* (генетика). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.

1934 Джордж Майнот (George Richards Minot) (1892–1950). За откритието на метод на *терапия на злокачествена анемия с използване на черен дроб*, в резултат на което е изолиран *витамин В12* (хематология). Harvard University, Cambridge, MA.

1934 Уилям Мърфи (William Parry Murphy) (1892–1987). За откритието на метод на *терапия на злокачествена анемия с използване на черен дроб*, в резултат на което е изолиран *витамин В12* (хематология). Harvard University, Cambridge, MA.

1934 Джордж Уипъл (George Hoyt Whipple) (1876–1960). За откритието на метод на *терапия на злокачествена анемия с използване на черен дроб*, в резултат на което е изолиран *витамин В12* (хематология). University of Rochester, Rochester, NY.

1943 Едуард Дойзи (Edward Adelbert Doisy) (1893–1986). За откритието на химическата структура на *витамин К* (биохимия). Saint Louis University, St. Louis, MO.

1944 Джозеф Ерлангер (Joseph Erlanger) (1874–1965). За откритията, свързани с *високо диференциалните функции на отделните нервни влакна* (неврофизиология). Washington University, St. Louis, MO.

1944 Хърбърт Гасер (Herbert Spencer Gasser) (1888–1963). За откритията, свързани с *високо диференциалните функции на отделните нервни влакна* (неврофизиология). Rockefeller Institute for Medical Research, New York, NY.

1946 Херман Мюлер (Hermann Joseph Muller) (1890–1967). За откритието на появата на *мутации след рентгеново облъчване* (генетика). Indiana University, Bloomington, IN.

- 1947** Гърти **Кори** (Gerty Theresa Cori) (1896–1957), родена в Австро-Унгария, днес Чехия. За откриването на механизма на *разграждане на гликогена в мускулните тъкани на млечна киселина и обратното му синтезиране* в организма като източник на енергия. Washington University, St. Louis, MO.
- 1947** Карл **Кори** (Carl Ferdinand Cori) (1896–1984), роден в Австро-Унгария, днес Чехия. За откриването на механизма на *разграждане на гликогена в мускулните тъкани на млечна киселина и обратното му синтезиране в организма* като източник на енергия. Washington University, St. Louis, MO.
- 1950** Филип **Хенч** (Philip Showalter Hench) (1896–1965). За откритията, свързани с *хормоните на надбъбречните жлези*, тяхната структура и биологически ефекти (ендокринология). Mayo Clinic, Rochester, MN.
- 1950** Едуард **Кендъл** (Edward Calvin Kendall) (1886–1972). За откритията, свързани с *хормоните на надбъбречните жлези*, тяхната структура и биологически ефекти (ендокринология). Mayo Clinic, Rochester, MN.
- 1952** Селман **Уаксман** (Selman Abraham Waksman) (1888–1973), роден в Руска империя, днес Украйна. За откритието на *стрептомицина*, първия антибиотик за лечение на туберкулоза (бактериология). Rutgers University, New Brunswick, NJ.
- 1953** Фриц **Липман** (Fritz Albert Lipmann) (1899–1986), роден в Германия, днес Русия. За откритието на *коензим А* и неговата роля в метаболизма (биохимия). Harvard Medical School, Boston, MA.
- 1954** Фредерик **Робинс** (Frederick Chapman Robbins) (1916–2003). За създаване на техника за *култивиране на вируса на полиомиелит* (детски паралич) в тъканни култури от човешки ембрионални клетки (вирусология). Western Reserve University, Cleveland, OH.
- 1954** Джон **Ендърс** (John Franklin Enders) (1897–1985). За създаване на техника за *култивиране на вируса на полиомиелит* (детски паралич) в тъканни култури от човешки ембрионални клетки (вирусология). Harvard Medical School, Boston, MA.
- 1954** Томас **Уелър** (Thomas Huckle Weller) (1915–2008). За създаване на техника за *култивиране на вируса на полиомиелит* (детски паралич) в тъканни култури от човешки ембрионални клетки (вирусология). Research Division of Infectious Diseases, Children's Medical Center, Boston, MA.
- 1956** Дикинсън **Ричардс** (Dickinson W. Richards) (1895–1973). За изследвания на функциите на сърцето и белите дробове, по-специално *катеризация на сърцето*, в резултат на които измерват налягането и други кръвни параметри в сърцето и белодробната артерия (кардиология). Columbia University, New York, NY.
- 1956** Андре **Курнан** (André Frédéric Cournand) (1895–1988), роден в Франция. За изследвания на функциите на сърцето и белите дробове, по-специално *катеризация на сърцето*, в резултат на които измерват налягането и други кръвни параметри в сърцето и белодробната артерия (кардиология). Columbia University Division, Cardio-Pulmonary Laboratory, Bellevue Hospital, New York, NY.
- 1958** Джошуа **Лидърбърг** (Joshua Lederberg) (1925–2008). За откритието, че *бактериите могат да конюгираат и да обменят гени* (генетика). University of Wisconsin, Madison, WI.
- 1958** Едуард **Тейтъм** (Edward Lawrie Tatum) (1909–1975). За откритието на *ролята на гените в регулирането на биохимичните процеси* в клетките (генетика). Rockefeller Institute for Medical Research, New York, NY.

- 1958** Джордж Бидъл (George Wells Beadle) (1903–1989). За откритието на *ролята на гените в регулирането на биохимичните процеси* в клетките (генетика). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 1959** Северо Очоа (Severo Ochoa) (1905–1993), роден в Испания. За откритието на механизмите на биологическия *синтез на рибонуклеинова и дезоксирибонуклеинова киселина* (биохимия). New York University, College of Medicine, New York, NY.
- 1959** Артур Корнберг (Arthur Kornberg) (1918–2007). За откритието на механизмите на биологическия *синтез на рибонуклеинова и дезоксирибонуклеинова киселина* (биохимия). Stanford University, Stanford, CA.
- 1961** Гьорг фон Бекеш (Georg von Békésy) (1899–1972), роден в Унгария. За откритието на биофизичния *механизъм на действие на органа на слуха* (отоларингология). Harvard University, Cambridge, MA.
- 1962** Джеймс Уотсън (James Dewey Watson) (1928–). За фундаменталното откритие на молекулярната структура на нуклеиновите киселини и по-специално *двойно-верижния модел на ДНК* (генетика). Harvard University, Cambridge, MA.
- 1964** Конрад Блох (Konrad Bloch) (1912–2000), роден в Германия, днес Полша. За откритието на механизма и регулацията на *метаболизма на холестерол и мастни киселини* (биохимия). Harvard University, Cambridge, MA.
- 1966** Чарлз Хъгинз (Charles Brenton Huggins) (1901–1997), роден в Канада. За откритието на *хормоналното лечение на рак на простата и млечната жлеза* (ендокринология, онкология). University of Chicago, Ben May Laboratory for Cancer Research, Chicago, IL.
- 1966** Франсис Раус (Peyton Rous) (1879–1972). За откритието на *вирусно предаване на рак* през 1911 г., оспорвано от много учени (медицинска онкология). Rockefeller University, New York, NY.
- 1967** Холдън Хартлайн (Haldan Keffer Hartline) (1903–1983). За открития, свързани с първичните *физиологични и химични зрителни процеси в окото* (очна физиология). Rockefeller University, New York, NY.
- 1967** Джордж Уолд (George Wald) (1906–1997). За открития, свързани с първичните *физиологични и химични зрителни процеси в окото* (очна физиология). Harvard University, Cambridge, MA.
- 1968** Робърт Холи (Robert W. Holley) (1922–1993). За *разшифроване на генетичния код* и ролята му в протеиновия синтез (генетика). Cornell University, Ithaca, NY.
- 1968** Хар Корана (Har Gobind Khorana) (1922–2011), роден в Индия. За *разшифроване на генетичния код* и ролята му в протеиновия синтез (генетика). University of Wisconsin, Madison, WI.
- 1968** Маршал Ниренберг (Marshall W. Nirenberg) (1927–2010). За *разшифроване на генетичния код* и ролята му в протеиновия синтез (генетика). National Institutes of Health, Bethesda, MD.
- 1969** Салвадор Лурия (Salvador E. Luria) (1912–1991), роден в Италия. За открития относно механизма на *репликация и генетическата структура на вирусите* (генетика). Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 1969** Макс Делбрюк (Max Delbrück) (1906–1981), роден в Германия. За открития относно механизма на *репликация и генетическата структура на вирусите* (генетика). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.

1969 Алфред Хърши (Alfred D. Hershey) (1908–1997). За открития относно механизма на *репликация и генетическата структура на вирусите* (генетика). Carnegie Institution of Washington, Long Island, New York, NY.

1970 Джулиъс Акселрод (Julius Axelrod) (1912–2004). За открития относно *хуморални предаватели в нервните окончания* и механизмите на съхранение, отделяне и деактивация (неврофизиология). National Institutes of Health, Bethesda, MD.

1971 Ърл Съдърланд (Earl W. Sutherland, Jr.) (1915–1974). За открития относно *механизмите на действие на хормоните* (ендокринология). Vanderbilt University, Nashville, TN.

1972 Джералд Еделман (Gerald M. Edelman) (1929–2014). За открития относно *химическата структура на антителата* (имунология). Rockefeller University, New York, NY.

1974 Джордже Паладе (George E. Palade) (1912–2008), роден в Румъния. За открития, свързани със *структурата и функционирането на клетките* (клетъчна биология). Yale University, School of Medicine, New Haven, CT.

1975 Ренато Дулбеко (Renato Dulbecco) (1914–2012), роден в Италия. За открития относно *взаимодействието между туморните вируси и генетическия материал на клетката* (генетика, медицинска онкология). Imperial Cancer Research Fund Laboratory, London, United Kingdom.

1975 Хоуард Темин (Howard Martin Temin) (1934–1994). За открития относно *взаимодействието между туморните вируси и генетическия материал на клетката* (генетика, медицинска онкология). University of Wisconsin, Madison, WI.

1975 Дейвид Балтимор (David Baltimore) (1938–). За открития относно *взаимодействието между туморните вируси и генетическия материал на клетката* (генетика, медицинска онкология). Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.

1976 Даниел Гайдусек (Carleton Gajdusek) (1923–2008). За открития относно нови механизми на *произход и разпространение на инфекциозни болести* (вирусология). National Institutes of Health, Bethesda, MD.

1976 Барух Блумбърг (Baruch S. Blumberg) (1925–2011). За открития относно нови механизми на *произход и разпространение на инфекциозни болести* (вирусология). The Institute for Cancer Research, Philadelphia, PA.

1977 Розалин Ялоу (Rosalyn Yalow) (1921–2011). За развитие на *радиоимунологични методи за определяне на пептидните хормони*, по-специално за определяне на кръвни компоненти (хормони, витамини, ферменти) с много ниска концентрация (биофизик). Основен принос има американският лекар Соломон Бърсън (Solomon Berson) (1918–1972), който за съжаление умира 5 години преди номинацията (диагностика). Veterans Administration Hospital, Bronx, NY.

1977 Роже Гиймен (Roger Guillemin) (1924–), роден във Франция. За открития, свързани със *секрецията на пептидните хормони на мозъка* (ендокринология). The Salk Institute, San Diego, CA.

1977 Андрю Шали (Andrew V. Schally) (1926–), роден в Полша, днес Литва. За открития, свързани със *секрецията на пептидните хормони на мозъка* (ендокринология). Veterans Administration Hospital, New Orleans, LA.

1978 Хамилтън Смит (Hamilton O. Smith) (1931–). За откриването на *рестрикционните ендонуклеази (рестриктази)*, които намират широко приложение в молекулярната биология (генетика). Johns Hopkins University School of Medicine, Baltimore, MD.

- 1978** Даниел **Нейтънс** (Daniel Nathans) (1928–1999). За откриването на *рестрикционните ендонуклеази (рестриктази)*, които намират широко приложение в молекулярната биология (генетика). Johns Hopkins University School of Medicine, Baltimore, MD.
- 1979** Алън **Кормак** (Allan M. Cormack) (1924–1998), роден в Южна Африка. За разработка на метода на *компютърна томография САТ* (образна диагностика). Tufts University, Medford, MA.
- 1980** Джордж **Снел** (George D. Snell) (1903–1996). За откритията относно генетическите фактори, определящи *хистосъвместимостта при трансплантация на тъкани и органи* (генетика, имунология). Jackson Laboratory, Bar Harbor, ME.
- 1980** Барух **Бенасераф** (Baruj Benacerraf) (1920–2011), роден във Венецуела. За откритията относно генетическите фактори, определящи *хистосъвместимостта при трансплантация на тъкани и органи* (генетика, имунология). Harvard Medical School, Boston, MA.
- 1981** Роджър **Спери** (Roger W. Sperry) (1913–1994). За откритията в областта на *функционирането на главния мозък* и неговата *анатомична и междухемисферна асиметрия* (неврофизиология). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 1983** Барбара **Макклинтък** (Barbara McClintock) (1902–1992). За откритията относно *мобилните генетични елементи* (транспозони) (генетика). Cold Spring Harbor Laboratory, Cold Spring Harbor, NY.
- 1985** Майкъл **Браун** (Michael S. Brown) (1941–). За откритията относно регулирането на *холестеролния метаболизъм* (физиология). University of Texas Southwestern Medical Center at Dallas, Dallas, TX.
- 1985** Джозеф **Голдщайн** (Joseph L. Goldstein) (1940–). За откритията относно регулирането на *холестеролния метаболизъм* (физиология). University of Texas Southwestern Medical Center at Dallas, Dallas, TX.
- 1986** Стенли **Коен** (Stanley Cohen) (1922–). За откритието на *клетъчните фактори на растежа*, което оказва значение за разбирането на раковите заболявания (клетъчна физиология). Vanderbilt University School of Medicine, Nashville, TN.
- 1986** Рита **Леви-Монталчини** (Rita Levi-Montalcini) (1909–2012), родена в Италия. За откритието на *клетъчните фактори на растежа*, което оказва значение за разбирането на раковите заболявания (клетъчна физиология). Institute of Cell Biology of the C.N.R., Rome, Italy.
- 1988** Джордж **Хитчингс** (George H. Hitchings) (1905–1998). За открития на важни принципи на *лекарствената терапия* (фармокология). Wellcome Research Laboratories, Research Triangle Park, NC.
- 1988** Гертруда **Елиън** (Gertrude B. Elion) (1918–1999). За открития на важни принципи на *лекарствената терапия* (фармокология). Wellcome Research Laboratories, Research Triangle Park, NC.
- 1989** Джон **Бишъп** (John Michael Bishop) (1936–). За откритията относно клетъчната природа на *ретровирусните онкогени* (медицинска онкология). University of California School of Medicine, San Francisco, CA.
- 1989** Харолд **Вармус** (Harold E. Varmus) (1939–). За откритията относно клетъчната природа на *ретровирусните онкогени* (медицинска онкология). University of California School of Medicine, San Francisco, CA.
- 1990** Джозеф **Мъри** (Joseph E. Murray) (1919–2012). За откритията относно *трансплантация на органи и клетки* при лечение на болести (трансплантационна имунология). Brigham and Women's Hospital, Boston, MA.

- 1990** Едуард Томас (Edward Donnall Thomas) (1920–2012). За открития относно *трансплантация на органи и клетки* при лечение на болести (трансплантационна имунология). Fred Hutchinson Cancer Research Center, Seattle, WA.
- 1992** Едмънд Фишър (Edmond H. Fischer) (1920–), роден в Китай. За откритието на *обратимото протеиново фосфорилиране* като механизъм за биологическа регулация (биохимия). University of Washington, Seattle, WA.
- 1992** Едуин Кребс (Edwin G. Krebs) (1918–2009). За откритието на *обратимото протеиново фосфорилиране* като механизъм за биологическа регулация (биохимия). University of Washington, Seattle, WA.
- 1993** Филип Шарп (Phillip A. Sharp) (1944–). За откритието на *прекъснатата структура на гените* (генетика). Massachusetts Institute of Technology (MIT), Center for Cancer Research, Cambridge, MA.
- 1994** Алфред Гилман (Alfred G. Gilman) (1941–2015). За откритието на *G-протеините* и тяхната роля в сигналната трансдукция (приемане и подаване на различни сигнали за извършване на определени процеси) в клетките (клетъчна физиология). University of Texas Southwestern Medical Center at Dallas, Dallas, TX.
- 1995** Ерик Вишаус (Eric F. Wieschaus) (1947–). За откритието на *генетическия контрол на ранния стадий на ембрионално развитие* (генетика). Princeton University, Princeton, NJ.
- 1995** Едуард Люис (Edward B. Lewis) (1918–2004). За откритието на *генетическия контрол на ранния стадий на ембрионално развитие* (генетика). California Institute of Technology (Caltech), Pasadena, CA.
- 1997** Стенли Прюзинер (Stanley B. Prusiner) (1942–). За фундаменталното откритие на *инфекционните приони* (форма на протеин) като нов биологичен източник на инфекция (заразни болести). University of California School of Medicine, San Francisco, CA.
- 1998** Ферид Мурад (Ferid Murad) (1936–). За откритието на ролята на *азотния окис като сигнална молекула* в регулацията на сърдечно-съдовата система, което става основа за *виаграта* (кардиология, фармакология). University of Texas Medical School at Houston, Houston, TX.
- 1998** Робърт Фърчгот (Robert F. Furchgott) (1916–2009). За откритието на ролята на *азотния окис като сигнална молекула* в регулацията на сърдечно-съдовата система, което става основа за *виаграта* (кардиология, фармакология). SUNY Health Science Center, Brooklyn, NY.
- 1998** Луис Игнаро (Louis J. Ignarro) (1941–). За откритието на ролята на *азотния окис като сигнална молекула* в регулацията на сърдечно-съдовата система, което става основа за *виаграта* (кардиология, фармакология). University of California School of Medicine, Los Angeles, CA.
- 1999** Гюнтер Блобел (Günter Blobel) (1936–), роден в Германия, днес Полша. За откритието, че протеините притежават *сигнални аминокиселини*, които управляват транспорта и локализацията им в клетките. Rockefeller University, New York, NY.
- 2000** Пол Грийнгард (Paul Greengard) (1925–). За изследванията на физиологичната основа на краткосрочната и дългосрочната *памет на молекулярно ниво в невроните* (неврофизиология). Rockefeller University, New York, NY.
- 2000** Ерик Кандел (Eric R. Kandel) (1929–), роден в Австрия. За изследванията на физиологичната основа на краткосрочната и дългосрочната *памет на молекулярно ниво в невроните* (неврофизиология). Columbia University, New York, NY.
- 2001** Лиланд Хартуел (Leland H. Hartwell) (1939–). За откритието на *протеините, регулиращи клетъчния цикъл* (клетъчна физиология). Fred Hutchinson Cancer Research Center, Seattle, WA.

- 2002** Роберт Хорвиц (Robert Horvitz) (1947–). За откритията относно *генетичната регулация на развитието на органи и апоптозата* (програмираната клетъчна смърт) (генетика) (Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA).
- 2003** Пол Лотербур (Paul C. Lauterbur) (1929–2007). За откритието на *ядрено-магнитната резонансна томография* (образна диагностика). University of Illinois, Urbana, IL.
- 2004** Ричард Аксел (Richard Axel) (1946–). За изследванията на *обонятелните рецептори и организацията на системата на обоняние* (генетика, неврофизиология). Columbia University, New York, NY.
- 2004** Линда Бък (Linda V. Buck) (1947–). За изследванията на *обонятелните рецептори и организацията на системата на обоняние* (генетика, неврофизиология). Fred Hutchinson Cancer Research Center, Seattle, WA.
- 2006** Андрю Файър (Andrew Z. Fire) (1959–). За откритието на биологическия ефект на *потискане на активността на определени гени* (RNA-интерференция) (генетика). Stanford University School of Medicine, Stanford, CA.
- 2006** Крейг Мело (Craig C. Mello) (1960–). За откритието на биологическия ефект на *потискане на активността на определени гени* (RNA-интерференция) (генетика). University of Massachusetts Medical School, Worcester, MA.
- 2007** Марио Капеки (Mario R. Capecchi) (1937–), роден в Италия. За откритие на принципите на *въвеждане на специфични генни модификации в мишки* с използване на ембрионални стволови клетки (генетика). University of Utah, Salt Lake City, UT, USA, Howard Hughes Medical Institute.
- 2007** Оливър Смитис (Oliver Smithies) (1925–), роден във Великобритания. За откритие на принципите на *въвеждане на специфични генни модификации в мишки* с използване на ембрионални стволови клетки (генетика). University of North Carolina, Chapel Hill, NC.
- 2009** Елизабет Блякбърн (Elizabeth H. Blackburn) (1948–), родена в Австралия. За откритието на механизма на *защита на хромозомите чрез теломерите* (окончания на хромозомите) и *ензима теломераз* (генетика). University of California, San Francisco, CA.
- 2009** Карол Грайдер (Carol W. Greider) (1961–). За откритието на механизма на *защита на хромозомите чрез теломерите* (окончания на хромозомите) и *ензима теломераз* (генетика). Johns Hopkins University School of Medicine, Baltimore, MD.
- 2009** Джек Шостак (Jack W. Szostak) (1952–), роден във Великобритания. За откритието на механизма на *защита на хромозомите чрез теломерите* (окончания на хромозомите) и *ензима теломераз* (генетика). Harvard Medical School, Boston, MA, Massachusetts General Hospital, Boston, MA, Howard Hughes Medical Institute.
- 2011** Брус Бойтлер (Bruce A. Beutler) (1957–). За откритията относно *активирането на вродения имунитет* (имунология). University of Texas Southwestern Medical Center at Dallas, Dallas, TX, The Scripps Research Institute, La Jolla, CA.
- 2011** Ралф Стайнман (Ralph M. Steinman) (1943–2011), роден в Канада. За откритието на *дендритните клетки и ролята им в адаптивния имунитет* (имунология). Rockefeller University, New York, NY.
- 2013** Джеймс Ротман (James E. Rothman) (1950–). За откритието на механизма, регулиращ *везикуларния трафик* – най-важната транспортна система в клетките (биохимия). Yale University, New Haven, CT.

2013 Ранди Шекман (Randy W. Schekman) (1948–). За откритието на механизма, регулиращ *везикуларния трафик* – най-важната транспортна система в клетките (биохимия). University of California, Berkeley, CA, Howard Hughes Medical Institute.

2013 Томас Зюдхоф (Thomas C. Südhof) (1955–), роден в Германия. За откритието на механизма, регулиращ *везикуларния трафик* – най-важната транспортна система в клетките (биохимия). Stanford University, Stanford, CA, Howard Hughes Medical Institute.

2014 Джон О'Киф (John O'Keefe) (1939–). За откритието на *система от клетки в мозъка, която позволява ориентация в пространството* (физиология). University College, London, United Kingdom.

2015 Уилям Кемпбъл (William C. Campbell) (1930–), роден в Ирландия. За откритието на нова *терапия на инфекции, причинявани от паразитите кръгли червеи*. Drew University, Madison, NJ.

Икономика (55)

1970 Пол Самюелсън (Paul A. Samuelson) (1915–2009). За разработка на *теорията на статичната и динамичната икономика* и активен принос за *повишаване нивото на анализ в икономическата наука*. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.

1971 Саймън Кузнец (Simon Kuznets) (1901–1985), роден в Руската империя, днес Беларус. За емпирично обоснованата интерпретация на *икономическия растеж*, водеща до ново и по-задълбочено разбиране на *икономическата и социалната структура* и на процеса на развитието. Harvard University, Cambridge, MA.

1972 Кенет Ароу (Kenneth J. Arrow) (1921–). За принос в *теорията на общото икономическо равновесие* и в *теорията за благосъстоянието*. Harvard University, Cambridge, MA.

1973 Василий Леонтиев (Wassily Leontief) (1906–1999), роден в Германия. За развитието на *метода „разходи – готова продукция“* и приложението му в изследванията на важни икономически проблеми. Harvard University, Cambridge, MA.

1975 Тялинг Купманс (Tjalling C. Koopmans) (1910–1985), роден в Холандия. За приноса му в *теорията за оптималното разпределение на ресурсите*. Yale University, New Haven, CT.

1976 Милтън Фридман (Milton Friedman) (1912–2006). За постижения в областта на *анализа на консумацията, монетарната история и теория*, и за демонстрация на сложността на *стабилизационната политика*. University of Chicago, Chicago, IL.

1978 Хърбърт Саймън (Herbert A. Simon) (1916–2001). За авангардни изследвания на *процеса на вземане на решения в икономическите организации*. Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA.

1979 Теодор Шулц (Theodore W. Schultz) (1902–1998). За авангардни изследвания на *икономическото развитие, особено на проблемите на развиващите се страни*. University of Chicago, Chicago, IL.

1980 Лорънс Клайн (Lawrence R. Klein) (1920–2013). За създаването на *иконометрични модели и за приложението им в анализа на икономическите колебания и политики*. University of Pennsylvania, Philadelphia, PA.

1981 Джеймс Тобин (James Tobin) (1918–2002). За анализа на *финансовите пазари и тяхното влияние на политиката на вземане на решения* за разходите, заетостта, производството и цените. Yale University, New Haven, CT.

- 1982** Джордж Стилър (George J. Stigler) (1911–1991). За изследвания върху *индустриалните структури, функционирането на пазарите и ефектите на публичното регулиране*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1983** Джерард Дебрю (Gerard Debreu) (1921–2004), роден във Франция. За прилагането на нови *аналитични методи в икономическите теории* и за точното реформулиране на *теорията за общото равновесие*. University of California, Berkeley, CA.
- 1985** Франко Модилиани (Franco Modigliani) (1918–2003), роден в Италия. За фундаменталните изследвания в сферите на *спестяването и финансовите пазари*. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 1986** Джеймс Бюканън (James M. Buchanan Jr.) (1919–2013). За изследването на договорните и организационните основи на *теорията на икономическите и политическите решения*. Center for Study of Public Choice, Fairfax, VA.
- 1987** Робърт Солоу (Robert M. Solow) (1924–). За приноса му към *теорията на икономическия растеж*. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 1990** Мъртън Милър (Merton H. Miller) (1923–2000). За основополагащата му работа в *теорията на финансовата икономика*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1990** Уилям Шарп (William F. Sharpe) (1934–). За основополагащата му работа в *теорията на финансовата икономика*. Stanford University, Stanford, CA.
- 1990** Хари Марковиц (Harry M. Markowitz) (1927–). За основополагащата му работа в *теорията на финансовата икономика*. City University of New York, New York, NY.
- 1992** Гари Бекър (Gary S. Becker) (1930–2014). За разширяване на *микроикономическия анализ в различни области от човешкото поведение и взаимодействие*, дотогава обект на интерес на социология, демография и криминология. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1993** Дъглас Норт (Douglass C. North) (1920–2015). За нови изследвания в стопанската история чрез *прилагане на икономическа теория и количествени методи*, за да се обяснят *икономически и институционални промени*. Washington University, St. Louis, MO.
- 1993** Робърт Фогел (Robert W. Fogel) (1927–2013). За нови изследвания в стопанската история чрез *прилагане на икономическа теория и количествени методи*, за да се обяснят *икономически и институционални промени*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1994** Джон Харшани (John C. Harsanyi) (1920–2000), роден в Унгария. За фундаменталния *анализ на равновесието в теорията на некооперативните игри* (теория на игрите). University of California, Berkeley, CA.
- 1994** Джон Наш (John F. Nash Jr.) (1928–2015). За фундаменталния *анализ на равновесието в теорията на некооперативните игри* (теория на игрите). Princeton University, Princeton, NJ.
- 1995** Робърт Лукас (Robert E. Lucas Jr.) (1937–). За разработката и приложението на *хипотезата за разумните очаквания*, в резултат на което се трансформира макроикономическия анализ и се задълбочава нашето разбиране за икономическата политика. University of Chicago, Chicago, IL.
- 1996** Уилям Викри (William Vickrey) (1914–1996), роден в Канада. За фундаментален принос към *икономическата теория на стимулите* в условия на непълна и асиметрична информация. Columbia University, New York, NY.

- 1997** Робърт **Мъртън** (Robert C. Merton) (1944–). За нов метод за *определяне цената на дериватни инструменти*. Harvard University, Cambridge, MA.
- 1997** Майрън **Шоулс** (Сколс) (Myron S. Scholes) (1941–), роден в Канада. За нов метод за *определяне цената на дериватни инструменти*. Long Term Capital Management, Greenwich, CT.
- 2000** Джеймс **Хекман** (James J. Heckman) (1944–). За развитието на *теорията и методите за анализиране на селективните извадки*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 2000** Даниъл **Макфадън** (Daniel L. McFadden) (1937–). За развитието на *теорията и методите за анализиране на дискретния избор* (избор на обучение, професия, местоживееене, брачен статус, брой деца). University of California, Berkeley, CA.
- 2001** Майкъл **Спенс** (Michael Spence) (1943–). За *анализа на пазарите чрез асиметрична информация*. Stanford University, Stanford, CA.
- 2001** Джоузеф **Стиглиц** (Joseph E. Stiglitz) (1943–). За *анализа на пазарите чрез асиметрична информация*. Columbia University, New York, NY.
- 2001** Джордж **Акерлоф** (George A. Akerlof) (1940–). За *анализа на пазарите чрез асиметрична информация*. University of California, Berkeley, CA.
- 2002** Върнън **Смит** (Vernon L. Smith) (1927–). За метода на лабораторни *експерименти като средство за емпиричен икономически анализ*, по-специално *изучаването на алтернативни пазарни механизми*. George Mason University, Fairfax, VA.
- 2002** Даниел **Канеман** (Daniel Kahneman) (1934–), роден в Британска Палестина, днес Израел. За прилагане на *психологически методи в икономическата наука*, по-специално относно *човешката оценка и вземане на решение при условия на несигурност*. Princeton University, Princeton, NJ.
- 2003** Робърт **Енгл** (Robert F. Engle III) (1942–). За разработка на метод за *анализ на несигурните характеристики на икономически времеви серии в икономиката и финансовите пазари*. New York University, New York, NY.
- 2004** Едуард **Прескот** (Edward C. Prescott) (1940–). За принос в *динамичната макроикономика* – съгласуваност във времето на икономическата политика и движещите сили зад бизнес циклите. Arizona State University, Tempe, AZ.
- 2005** Робърт **Ауман** (Robert J. Aumann) (1930–), роден в Германия. За разширяване на *разбирането за конфликта и кооперацията с помощта на анализа чрез теория на игрите*. Hebrew University of Jerusalem, Center for Rationality, Jerusalem, Israel.
- 2005** Томас **Шелинг** (Thomas C. Schelling) (1921–). За разширяване на *разбирането за конфликта и кооперацията с помощта на анализа с теория на игрите*. University of Maryland, Department of Economics and School of Public Policy, College Park, MD.
- 2006** Едмунд **Фелпс** (Edmund S. Phelps) (1933–). За анализ на *междувременния обмен в макроикономическата политика*. Columbia University, New York, NY.
- 2007** Леонид **Хурвиц** (Leonid Hurwicz) (1917–2008), роден в Русия. За поставяне на основите на *теорията на оптималните механизми*. University of Minnesota, Minneapolis, MN.
- 2007** Ерик **Маскин** (Eric S. Maskin) (1950–). За поставяне на основите на *теорията на оптималните механизми*. Institute for Advanced Study, Princeton, NJ

- 2007** Роджър **Майърсън** (Roger B. Myerson) (1951–). За поставяне на основите на *теорията на оптималните механизми*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 2008** Пол **Кругман** (Paul Krugman) (1953–). За анализ на модела на *международната търговия и икономическата география*. Princeton University, Princeton, NJ.
- 2009** Елинор **Остром** (Elinor Ostrom) (1933–2012). За изследвания в областта на икономическата организация, по-специално *управлението на обща собственост*. Първата жена с награда за икономика. Indiana University, Bloomington, IN.
- 2009** Оливър **Уилямсън** (Oliver E. Williamson) (1932–). За анализа на *икономическото управление на фирмите*. University of California, Berkeley, CA.
- 2010** Питер **Даймонд** (Peter A. Diamond) (1940–). За *анализ на пазарите с модела “search frictions”*. Massachusetts Institute of Technology (MIT), Cambridge, MA.
- 2010** Дейл **Мортенсен** (Dale T. Mortensen) (1939–2014). За *анализ на пазарите с модела “search frictions”*. Northwestern University, Evanston, IL.
- 2011** Томас **Сърджент** (Thomas J. Sargent) (1943–). За емпирическо изследване на *причинно-следствена връзка в макроикономиката*. New York University, New York, NY.
- 2011** Кристофър **Симс** (Christopher A. Sims) (1942–). За емпирическо изследване на *причинно-следствена връзка в макроикономиката*. Princeton University, Princeton, NJ.
- 2012** Алвин **Рот** (Alvin E. Roth) (1951–). За теорията на *устойчивото разпределение и практиката на моделирането на пазара*. Harvard University, Cambridge, MA.
- 2012** Лойд **Шепли** (Lloyd S. Shapley) (1923–2016). За теорията на *устойчивото разпределение и практиката на моделирането на пазара*. University of California, Los Angeles, CA.
- 2013** Юджийн **Фама** (Eugene F. Fama) (1939–). За емпиричния *анализ на цените на активите*, по-специално на *ценните книжа*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 2013** Ларс **Хансен** (Lars Peter Hansen) (1952–). За емпиричния *анализ на цените на активите*, по-специално на *ценните книжа*. University of Chicago, Chicago, IL.
- 2013** Роберт **Шилер** (Robert J. Shiller) (1946–). За емпиричния *анализ на цените на активите*, по-специално на *ценните книжа*. Yale University, New Haven, CT.
- 2015** Ангъс **Дийтън** (Angus Deaton) (1945–), роден във Великобритания. За *анализа на потреблението, бедността и благосъстоянието*. Princeton University, Princeton, NJ.

Литература (11)

- 1930** Синклер **Луис** (Sinclair Lewis) (1885–1951). За силното и изразително изкуство на описание и за уменията да създава на нови образи и характери със сатира и хумор (проза).
- 1936** Юджийн **О'Нийл** (Eugene Gladstone O'Neill) (1888–1953). За силата на въздействие, правдивостта и дълбочината на драматичните произведения, които възплъхват по нов начин жанра на трагедията (драма).
- 1938** Пърл **Бък** (Pearl Buck) (1892–1973). За богатото и вярното описание на селския живот в Китай и за биографичните ѝ шедьоври (проза).

1949 Уилям **Фокнър** (William Faulkner) (1897–1962). За силния и артистично уникален принос към модерния американски роман (проза).

1954 Ърнест **Хемингуей** (Ernest Miller Hemingway) (1899–1961). За майсторството на изкуството на повествование, демонстрирано в „Старецът и морето“, и влиянието му върху съвременния стил (проза).

1962 Джон **Стайнбек** (John Steinbeck) (1902–1968). За реалистичното, надарено с фантазия писане, комбинирано със съчувствен хумор и остро социално усещане (проза).

1976 Сол **Белоу** (Saul Bellow) (1915–2005), роден в Канада. За хуманната проникновеност и изтънчения анализ на съвременната култура, комбинирани в творчеството му.

1978 Исак **Сингер** (Isaac Bashevis Singer) (1904–1991), роден в Руска империя, днес Полша. За емоционалното изкуство на повествование, коренящо се в полско-еврейските културни традиции, и повдигащо заедно с това вечни въпроси (проза).

1980 Чеслав **Милош** (Czeslaw Milosz) (1911–2004), роден в Руска империя, днес Литва. За безкомпромисно чистия поглед при отразяване на изпитанията, на които е подложен човекът в света на остри конфликти (поезия, проза).

1987 Йосиф **Бродски** (Joseph Brodsky) (1940–1996), роден в СССР, днес Русия. За всеобхватното творчество, проникнато с яркостта на мисълта и поетичната енергия (поезия).

1993 Тони **Морисън** (Toni Morrison) (1931–). За романите му, характеризиращи се с визионерска сила и поетичен смисъл, дали живот на съществени аспекти от американската действителност (проза).

Мир (22)

1906 Теодор **Рузвелт** (Theodore Roosevelt) (1858–1919). *Посредник в различни мирни договори*, президент на САЩ (1901-1909).

1912 Илайхю **Рут** (Elihu Root) (1845–1937). Инициатор на многобройни *арбитражни споразумения*, военен министър и държавен секретар на САЩ (1901-1909).

1919 Томас **Уилсън** (Thomas Woodrow Wilson) (1856–1924). За основаването на *Лигата на нациите*, президент на САЩ (1913–1921).

1925 Чарлс **Дос** (Charles Gates Dawes) (1865–1951). За ролята му като председател на *Комисията по репарациите* след Първата световна война, предложил наречения на негово име *план Дос*, вицепрезидент на САЩ (1925–1929).

1929 Франк **Келог** (Frank Billings Kellogg) (1856–1937). За предложението заедно с френския външен министър Аристид Бриан (Aristide Briand) т. н. *пакт Бриан-Келог за отказване от войната като средство на държавната политика*, държавен секретар на САЩ (1925–1929).

1931 Джейн **Адамс** (Jane Addams) (1860–1935). За ролята ѝ като основател на *Международната лига на жените за мир и свобода*.

1931 Никълъс **Бътлър** (Nicholas Murray Butler) (1862–1947). За поддръжката му на *пакта Бриан-Келог за отказване от войната като средство на държавната политика*, президент на Колумбийския университет, президент на Фондацията Карнеги.

1945 Кордел **Хъл** (Cordell Hull) (1871–1955). За принос в основаването на *Организацията на обединените нации*, държавен секретар (1933–1944).

1946 Емили Балч (Emily Greene Balch) (1867–1961). Президент на *Международната лига на жените за мир и свобода*.

1946 Джон Мот (John Raleigh Mott) (1865–1955). Президент на *Международния съюз на младежките християнски организации* (World Alliance of YMCA, Young Men's Christian Associations), председател на *Международния мисионерски съвет* (International Missionary Council).

1947 Американският благотворителен комитет на приятелите American Friends Service Committee (The Quakers). За дейността за мир и социална справедливост в САЩ и по света.

1950 Ралф Бънч (Ralph Bunche) (1904–1971). За *мирното посредничество между Палестина и Израел*.

1953 Джордж Маршал (George Catlett Marshall) (1880–1959). За икономическия *план Маршал за възстановяване на Европа* след Втората световна война и ограничаване на разпространението на комунизма в Европа, държавен секретар (1947–1949) и секретар по отбраната (1950–1951), президент на Американския червен кръст.

1962 Лайнъс Полинг (Linus Carl Pauling) (1901–1994). За кампанията за *забрана на опитите с ядрено оръжие*. Носител и на Нобелова награда за химия в 1954 г.

1964 Мартин Кинг (Martin Luther King Jr.) (1929–1968). За усилията за *премахване на сегрегацията и расовата дискриминация* с ненасилствени средства.

1970 Норман Борлауг (Norman E. Borlaug) (1914–2009). За усилията и постиженията в сферата на *селското стопанство и изхранването на населението* в Мексико, Индия и Пакистан. Апологет на „зелената революция“.

1973 Хенри Кисинджър (Henry A. Kissinger) (1923–), роден в Германия. За принос в постигането на споразумение за *прекратяване на Виетнамската война*, държавен секретар (1973–1977).

1973 Ели Визел (Elie Wiesel) (1928–), роден в Румъния. За обществена дейност *против расизма, насилието и потъпкването на човешките права*, писател и общественик.

1997 Джоди Уилямс (Jody Williams) (1950–). За дейността ѝ за *забрана на противопехотните мини*.

2002 Джими Картър (Jimmy Carter) (1924–). За неуморни усилия за намиране на *мирно разрешение на международните конфликти, за насърчаването на демокрацията, човешките права, икономическото и социално развитие*, президент на САЩ (1977–1980).

2007 Ал Гор (Albert Arnold (Al) Gore Jr.) (1948–). За усилията за изграждане и разпространяване на *познанието за измененията на климата*, предизвикани от човека, както и за поставянето на *основите за мерките, необходими за противодействие на тази промяна*, вицепрезидент на САЩ (1993–2000).

2009 Барак Обама (Barack H. Obama) (1961–). За изключителните усилия за *укрепване на международната дипломация и сътрудничеството между народите*, президент на САЩ (2009–2016).